

Utlysning: Vindval om uppföljning av vindkraftsetableringar

Nu finns forskningsmedel att söka inom Vindval, etapp IV. Totalt omfattar utlysningen cirka 11 miljoner kronor. Energimyndigheten välkomnar projektförslag på området uppföljning av vindkraftsetableringar i Sverige. Sista ansökningdag är 2021 01 12 klockan 16.00.

Utlysningens syfte är att ta fram ett kunskapsunderlag om erfarenheter från de senaste årens vindkraftutbyggnad i Sverige. Projekten ska bidra till att synliggöra erfarenheter av vindkraftsetableringar i bred mening. Resultaten ska kunna användas som underlag i planerings- och tillståndsprocesser för vindkraft.

Utlysningen har en budget på cirka 11 miljoner kronor och målet är att finansiera flera projekt. Forskningsprojekten kan ha en budget på ca 3 till 5 miljoner kronor fördelat på upp till tre år (2021–2023).

Behörig att söka är disputerade forskare vid universitet, högskolor, forskningsinstitut eller myndighet som bedriver forskning som en del av sitt uppdrag. Med forskningsinstitut avses organisationer som har forskning som sin enda eller huvudsakliga verksamhet.

Bakgrund

Utbyggnaden av vindkraft har ökat kraftigt de senaste 10 åren med över 4 000 installerade turbiner på nära 10 000 MW installerad effekt och 25 000 GWh producerad energi. Det finns olika scenarier för hur stor vindkraftsutbyggnad som kan komma att bli aktuell för Sverige. Uppskattningsvis förväntar sig Energimyndigheten en utbyggnad på 100TWh till 2040.

Svenskarnas attityder till utbyggnader av vindkraft är fortsatt positiv men har minskat från 74 till 64 procent under perioden och den skiljer sig mellan olika landsdelar (se SOM-institutet: <https://svenskvindenergi.org/wp-content/uploads/2019/12/SOM-institutet-Inst%C3%A4llning-till-olika-energi%C3%A4llor-l%C3%A4nsvis-1999-2018.pdf>)

För att nå Vindvals effektmål, att resultaten från programmet bidrar till en hållbar utbyggnad av vindkraft samt transparenta och väl avvägda beslut om vindkraftens miljöpåverkan, behöver samlade erfarenheter från utbyggnaden belysas vetenskapligt.

Prioriterat innehåll i projekt som beviljas medel

Projekt som beviljas medel ska ge en bred bild av erfarenheter från vindkraftparker som etablerats de senaste åren i olika delar av Sverige, såväl större som mindre etableringar av moderna verk, som speglar den tekniska utvecklingen avseende effekt och höjd. Projektresultaten förväntas så långt möjligt vara generaliserbara och kunna användas i kommande planerings- och tillståndprocesser. Även studier som syftar till metodutveckling avseende uppföljning av vindkraftparker välkomnas.

Erfarenheter innefattar till exempel

- Upplevelsevärden och användning av landskapet
- Påverkan på arter och miljö
- Påverkan på lokalt och regionalt näringsliv, motstående intressen samt uppnådda synergier
- Konsekvenser och erfarenheter av mildrande åtgärder/anpassningar under drift
- Processuell erfarenhet av planerings- och tillståndprocesser samt tillsyn.

Ansökan

Ansökan ska bland annat redovisa kunskapsläget och vilken forskning som projektet tar avstamp i, samt i vilken utsträckningen resultat och indata kommer att tillgängliggöras för granskning, vidare forskning och annan användning. Ansökningens omfattning ska inkludera nödvändig tid för samarbeten, årsmöten och gemensamt arbete med berörda målgrupper.

Följare till beviljade projekt

Beslutade projekt ska arbeta integrerat med tilltänkta målgrupper. Projekten kan välja följare från Vindvals referensgrupp. Beslutade projekt ansvarar för att engagera följare till projektet från start och till slutfas och kommunicera det till Vindvals kansli.

Följarens uppgift är att:

- Utifrån sin erfarenhet och kunskap följa projektet, och arbeta för att resultaten blir användbara för Vindvals målgrupper.

Följaren ska identifiera och vidareförmedla relevanta resultat från projektet till kolleger och andra i sitt nätverk. Det är viktigt att följare ges möjlighet att lämna synpunkter under skrivandet av slutrapporten, innan slutrapport lämnas till Vindvals kansli för granskning.

Kommunikation

Projekt som beviljas medel ska ta fram, regelbundet uppdatera och genomföra en kommunikationsplan i nära samarbete med Vindvals kansli och följare.

Krav på beviljade projekt:

- Projekten ska presenteras i de sammanhang där Energimyndigheten så begär. Bland annat kommer Vindval att bjuda in de olika forskarna till årliga seminarier.

- Årlig lägesrapport ska inlämnas till Energimyndigheten som beskriver, dels hur arbetet fortskrider och eventuella avvikelser från plan, dels viktigare uppnådda resultat i projekten.
- En skriftlig slutrapport med sammanfattning på svenska och engelska ska lämnas in till Energimyndigheten. Slutrapporten ska vara populärvetenskapligt skriven i enlighet med instruktioner från Vindval.

Bedömning av ansökningar

Ansökningarna bedöms enligt Vindvals guidelines för granskning av ansökningar. Ansökningarna kommer även i relevansbedömningen att prioriteras med avseende på att få en ändamålsenlig samlad projektportfölj. Vindvals styrgrupp lämnar en rekommendation till Energimyndigheten om vilka projekt som bör beviljas stöd.

Beslut om stöd

Beslut om stöd fattas av Energimyndigheten, under början av 2021. Projekten måste kunna avslutas senast under 2023.

Frågor om utlysningen

Frågor om utlysningen besvaras i första hand av Vindvals programkansli:

Kerstin Jansbo, programchef, Naturvårdsverket. Tel: 010-698 14 56
kerstin.jansbo@naturvardsverket.se

Åsa Elmquist, programsekreterare. Tel: 070-395 66 77
asa.elmqvist@naturvardsverket.se

David Newell, samordnare, Energimyndigheten. Tel: 016-544 23 08
david.newell @energimyndigheten.se

Om Vindval

Energimyndigheten och Naturvårdsverket ansvarar tillsammans för forskningsprogrammet Vindval. Programmets syfte är att förmedla fakta om vindkraftens effekter på människa, natur och miljö. Vindvals övergripande syfte är att bidra, dels till förbättrat kunskapsunderlag för regeringens, myndigheternas, kommunernas och företagens ställningstaganden i frågor som rör vindkraftens miljöpåverkan, dels till ny kunskap och metodutveckling vad gäller vindkraftens miljöeffekter. Effektmål för programmet är att:

- Resultat från programmet bidrar till en hållbar utbyggnad av vindkraften och att vindkraftens miljöeffekter kan bedömas utifrån målet om 100 procent förnybar elproduktion.
- Resultat från programmet bidrar till transparenta och väl avvägda beslut om vindkraftens miljöpåverkan samt till metodutveckling vad gäller planering av vindkraft.